

Stalltipset

2 • 2015

www.delaval.se

DeLaval VMS

Mycket mer än en mjölkkningsrobot

Se sidan: 7-8

Besök DeLaval
i monter **D04:20**

Mjölkknings-
enheten

BLUE

- Nyhet för uppbundet på sid 4

Nya spengummit
Clover™

- Läs mer på sid 20-21

 DeLaval

Mjölkrisen är över oss. Det går inte att läsa en tidning utan att påverkas av reportage om händelser och förändringar som har skett och som sker i omvärlden som på ett dramatiskt sätt påverkar er mjölkbönder, våra kunder.

De höga lagkrav som Sverige har för de livsmedel vi konsumerar och för vår djuromsorg ökar kostnaderna för produktionen vilket i ett europeiskt frihandelsperspektiv gör det svårt att konkurrera med livsmedel från länder som utnyttjar storproduktion till fullo eller som har andra möjligheter att reducera kostnaderna.

Att situationen för bönderna i Sverige, där företaget DeLaval startades för över 130 år sedan, är så tuff påverkar också oss som företag i mycket stor grad. Den svenska marknaden är vår hemmamarknad, det är här vi utvecklar våra produkter, det är oftast bland svenska mjölkproducenter vi testar våra idéer och nya lanseringar och det är här vi har vår största produktionsenhet. Det är vi stolta över och så vill vi ha det i framtiden också.

Därför får vi inte låta oss nedslås av den kris vi går igenom nu. Vi måste tro på att de problem vi upplever nu kommer att lösas och att vi uppnår lönsamhet i mjölkproduktion igen. Kriser har vi haft förr och det kommer att komma fler. Vi på DeLaval försöker dra vårt strå till stacken genom att anstränga oss för att hitta nya lösningar för att sänka energi- och produktionskostnader med bibehållande av välbefinnande hos djuren. Clover, vårt senaste spengummi, gör just detta. Body Condition Scoring, BCS, en produkt som vi är i slutttestningsfasen av på ett par gårdar här i Sverige, kommer att förbättra möjligheterna att mäta och övervaka kornas hull för att kunna optimera utfodringen.

På Elmia kommer vi inte att visa upp någon ny världsnöhet. Vi kommer däremot att visa prov på åtskilliga produkter ur vårt stora sortiment där vi förbättrat funktionen ytterligare eller där vi hittat en mer effektiv lösning på ett problem. Vi kommer även kunna demonstrera hur övergripande automation kan göra livet på gården enklare.

Ett långsiktigt, hållbart svenskt lantbruk är vad vi alla behöver och vill ha, och dialogen med er, våra kunder, är livsviktig för att vi som företag ska kunna leva vidare. Det skulle därför vara mycket roligt att se så många utav er som möjligt komma och besöka oss på utställningen. Varmt välkomna.

Bengt Norrgren

Stalltipset 2 • 2015

Stalltipset ges ut av DeLaval Sales AB
BOX 21, 147 21 TUMBA. Tel 08-550 294 00

Ansvarig utgivare: Eva Mårtensson

Redaktionskommitté: Hans Andersson, Susanna Berg, Jenny Gelin, Mats Ingemansson, Eva Mårtensson, Michael Sandström

Layout: Studio Lume /Katja Konga

På omslagsbilden: Familjen Snepvangers, VMS ägare i Moldova, Holland

Nu kan du köpa DeLaval body scoring came

DELAVAL LANSERAR EN KAMERA som registrerar dina kors hull och betygsätter dem enligt den vedertagna betygsskalan för hullmätning BCS på ett helt nytt sätt.

Varför är bedömning av hullet viktigt?

Bedömning av hullet används ofta som ett sätt att mäta hur effektiv utfodringen är på gården. Därför bör den göras på ett noggrant sätt och vid specifika tidsperioder under laktationen. Om du vet var på skalan dina kor ligger kan du planera utfodringen så att de har rätt mängd fettreserver. Det lägger grunden för bra resultat vad gäller kons mjölkproduktion, reproduktion och livslängd.

DeLaval BCS – en revolution inom hullbedömning

BCS kameran monteras på en DeLaval sorteringsgrind eller på din DeLaval VMS. Den tar en 3D bild på kons bakre rygg när den går under kameran. Bilden analyseras sedan med den unika BCS programvaran för en bedömning av mängden fett som samlats på rygg, svansrot, höftbensknölar och bärbensknölar. Utifrån det kan BCS systemet ge kon ett betyg enligt BCS-skalan.

Nu blir hullbedömning en parameter som kan användas regelbundet i driftsledningen på gården!

Wapnö har testat

På Wapnö finns ca 1450 kor varav 1200 mjölkande. Det är ett stort gäng damer att hålla reda på.

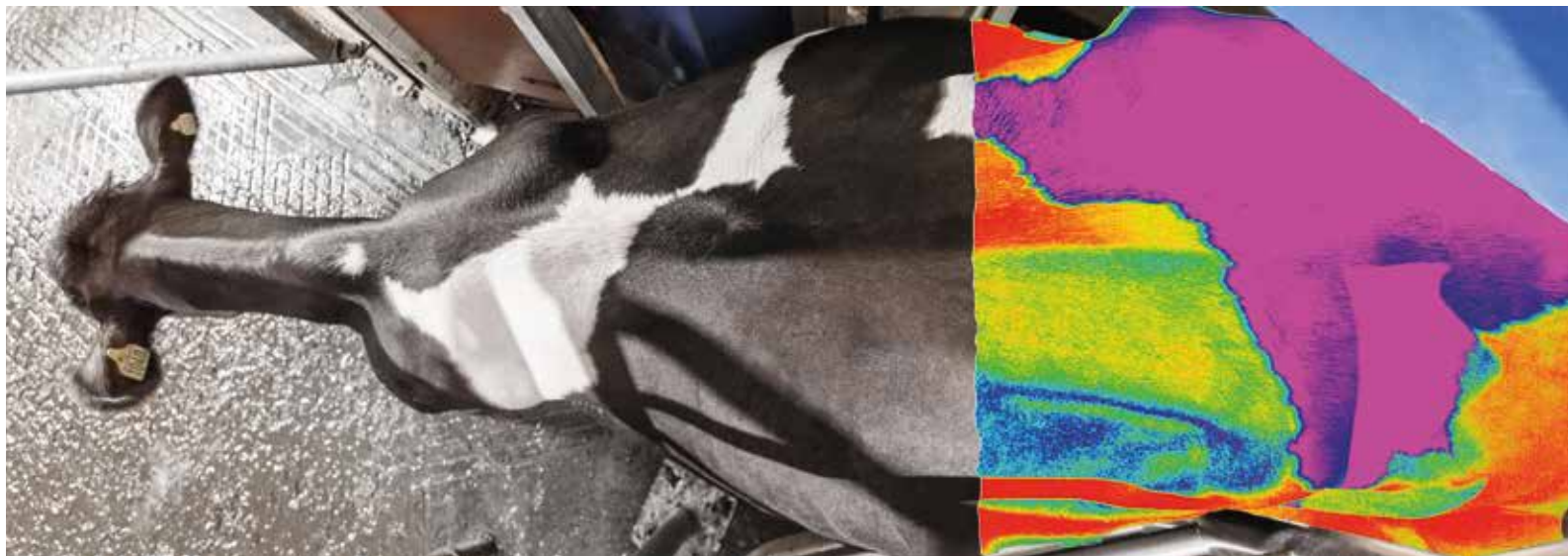
Det är ladugårdsförmän Jörgen Johanssons uppgift att gruppera dem enligt vilken foderstat de ska ha beroende på hur mycket de mjölkar. Det bästa för korna och mest lönsamma för företaget är naturligtvis att de befinner sig i rätt grupp så de varken får för lite eller för mycket foder.

En annan uppgift som Jörgen sköter är att ta beslut om vilka kor som ska skickas till slakt. I en så stor besättning handlar det om flera hundra djur varje år. – Tidigare var det en omöjlig uppgift att ha en så pass bra koll på individerna att jag verkligen kände att jag valde rätt, berättar Jörgen.

pa den! condition era BCS

Nyhet!

Nyckelfunktioner i DeLaval BCS

- Daglig bedömning av alla mjölkande kors hull
- Konsekvent metod att betygsätta korna
- Genererar automatiska rapporter om hälsoavvikelser
- Betygen kan delas med veterinärer och foderrådgivare

DeLaval BCS kameran

De senaste två åren har Jörgen dock haft en hjälpreda som förändrat allt, nämligen hullbedömningskameran BCS från DeLaval.

Kl 14.00 på fredagen den 23 oktober kommer Jörgen till scenen i B-hallen för att berätta om hur BCS kameran har förändrat hans sätt att arbeta och vilket resultat det har givit.

Kl 15.00-16.30 kan du komma till DeLavals monter och prata vidare med Jörgen om du vill veta ännu mer.

Välkommen till Elmia!

Jörgen Johansson, ladugårdsförman på Wapnö

DeLaval BLUE

Nyhet
för
båsladu-
gårdar

Innovation baserat på tradition

PRECIS SOM MILKMASTER bygger DeLaval BLUE på Duovac – en annan innovation från DeLaval – som skyddar spenarna från övermjölkning. Och precis som MilkMaster har DeLaval BLUE naturligtvis automatisk avtagning.

Extra stor lampa som varnar mjölkaren om avtagning

Lampa som visar förmjölkningsfasen

Lampa som visar huvudmjölkningsfasen

Lampa som visar eftermjölkningsfasen

Stor, tydlig skärm som visar mjölmängd

Knapp som aktiverar normalt mjölkningsvakuum

Knapp som aktiverar manuell avtagning

Duovac – knapp för forcerat vakuum

Manuell kontrollknapp

Manuell avtagningsknapp

Knapp för nedsläpp av organ för mjölkningsstart

Mjölkningsenhetens nummer som gör att mjölkaren kan identifiera individuella mjölkningsenheter.

Bärhantag

Gäller till
31/12,
2015

Erbjudande!

Köp DeLaval Blue, ett Harmony™ mjölkningsorgan inkl. slangar samt Clover™ spengummi, allt för endast

10.900,-

Ordinarie pris
~~16.368,-~~

DeLaval introducerar MJÖLKNINGSSYSTEMET MidiLine™ ML3100 med swing-overfunktionalitet

Nyhet!

Kostnadseffektivt mjölkningssystem i premiumklass med kvalitet hela vägen

Mjölkningssystemet MidiLine™ ML3100 är ett effektivt system som passar dig som vill mjölka traditionellt men ändå effektivt. Funderar du på att investera i en ny anläggning men inte känner att automatisk mjölkning med robot passar dig i nuläget kan kanske ML3100 vara något för dig. Med ML3100 kompromissar du varken med mjölk kvaliteten eller produktivitet, det är ett kvalitetssystem hela vägen.

ML3100 passar perfekt både till fiskbensstall och parallellstall.

Fiskbensstallet HB30, för flexibel mjölkning med betoning på komfort och bekvämlighet eller vårt parallellstall P2100, ett kompakt mjölkningssystem som ger hög kapacitet, välkontrollerad trafik och säker kopositionering.

Använder bara väl beprövade, matchade komponenter av hög kvalitet

Mjölkningssystemet är oftast den som har flest driftstimmar på en gård, ett faktum som återspeglar valet av komponenter som ingår i ML3100. Viktiga komponenter är till exempel:

- DelPro, det driftsledningssystemet som hjälper bönder att maximera produktiviteten och hjälper dig att få mer mjölk per ko med mindre arbete.
- MSA30, en robust, smart svängbar arm, som skapar en öppen, bekväm mjölkgrup där utrustningen inte är i vägen. Komponenter och ledningar är förmonterade, vilket gör att ML3100 enkel och snabbt kan monteras och startas.
- Harmony, mjölkningsorganet som ger maximal stimulering av spenen och som hjälper till att hålla juvren friska.

- ICAR godkänd mjölmätare som registrerar och sparar information om daglig mjölkavkastning i vikt, den mest korrekta parametern.

Det säkra sättet att höja mjölk-kvaliteten och gårdens produktivitet

ML3100 är ett mycket effektivt system som ger hög kvalitet och produktivitet. Dessutom gör ML3100 mjölkning ett nöje. Det främjar komfort och bekvämlighet för alla inblandade – människa och djur – från början till slut.

Med DeLaval MidiLine™ 3100 kan en person sköta mjölkningen. Med den svängbara armen flyttas mjölkningsorganet mellan groppens båda sidor.

Uttalande från pilotanvändare i Tyskland

Hans-Werner Meyer på gården Meyer Milchhof GbR har varit pilotgård för ML3100.

– Jag trivs verkligen med den snygga designen och med hur fin installationen ser ut. Armen är enkel att svänga från den ena sidan till den andra. Det känns så skönt att arbetsområdet är så rent och prydligt tack vare att utrustningen är installerad på detta sätt, det blir så lättskött, berättar han.

DeLaval VMS™ Mycket mer än en mjölkningsrobot

Erbjuder alla typer
av kotrafik

En svensk
robot

Driftsledningssystemet
DelPro Farm Manager
hjälp dig att styra din
verksamhet

Flexibla service-
avtal, från minimum
till All-Inclusive

Klarar flest juvertyper,
få kor behöver slås ut

Världens snabbast
mjölkande robot

Energisnålast,
lägst elförbrukning
per liter mjölk

VMS har Mastitis Detection index
(MDi) som ger dig värdefull info om
juverhälsan

VMS Supra+ har Herd Navigator
som ger dig kontroll över
juverhälsa, acetonemi, och
reproduktion.

VMS Supra har online celltalsräknare
OCC som ger dig exakt antal celler
för varje ko och i tanken och än bättre
verktyg för hantering av juverhälsan

www.delaval.se

Tre nivåer av Perfektion - vilken PLUS nivå vill du ha?

DeLaval VMS™

MANAGED BY
DELPRO™
FARM
MANAGER

UTRUSTAD MED
DelPro MDI
(Mastitis Detection
Index technology)

online cell-
talsräknare OCC
förberedd

Herd Navigator™
förberedd

VMS™ är det ultimata mjölkningssystemet. Det ger dig möjlighet att producera upp till 3 000 liter mjölk per dag per enhet. Det är utrustat med mastitis detection index MDI teknologin och har kokalendern som standard. MDi kontrollerar och kombinerar konduktivitet, blodmängd och mjölmängd per fjärdedel med information om mjölkningsintervall och varnar dig om ett djur riskerar att utveckla mastit i en specifik juverfjärdedel.

DeLaval VMS är i sitt grundutförande utrustad med funktionen MDi, **Mastitis Detection index**, som är ett tillförlitligt verktyg för att hitta kliniska mastiter på ett enkelt sätt. MDi jämför konduktivitet mellan juverdelar och tar också fram en konduktivitetskurva under själva mjölkningen. Dessa parametrar sammantaget ger en indexsiffra i Delpro som identifierar majoriteten av de fall av klinisk mastit man har i besättningen.

Detta har bekräftats av det tyska universitetet Hohenheim där en studie genomförts på användning av MDi för att identifiera mastit i VMS. Tester genomfördes på 10 olika besättningar i Bayern. **Resultaten visade att MDi var mer tillförlitligt än celltalet från kokontrollen vad gäller att hitta klinisk mastit.**

DeLaval VMS™ Supra

MANAGED BY
DELPRO™
FARM
MANAGER

UTRUSTAD MED
DelPro MDI
(Mastitis Detection
Index technology)

UTRUSTAD MED
online celltals-
räknare OCC

Herd Navigator™
förberedd

VMS™ Supra är utrustad med Online celltalsräknare (OCC) som räknar cellerna i ett mjölkprov. OCC ger konsekvent och exakt information om varje individs juverhälsa.

Genom att ställa in värden i systemet kan OCC mätresultat användas till att automatiskt avskiljning av mjölk och att styra kor in för kontroll. MDi hjälper dig att få en översikt över kornas beteende vid din dagliga uppföljning.

DeLaval VMS Supra har tillvalet DeLaval online-celltalsräknare OCC som ger en noggrann celltalsräkning för varje ko vid varje mjölkning, automatiskt.

För att förbättra läget när du har problem använd dig av **Tre-regeln**:

- Alla kor med förhöjda celltal **tre** mjölkningar i rad behöver undersökas.
- Provtä (laboratorieanalys) kor med **tre** på varandra följande celltal på över 250 000 för kor och > 150 000 för kvigor. Du måste veta vilka bakterier som orsakar detta.
- Överväg att slå ut kroniskt infekterade kor (mer än **tre** mastiter per laktation) eller gå vidare med (tidig) sinkobehandling (särskilt "miljonärerna").

DeLaval VMS™ Supra+

MANAGED BY
DELPRO™
FARM
MANAGER

UTRUSTAD MED
DelPro MDI
(Mastitis Detection
Index technology)

UTRUSTAD MED

Herd Navigator™

VMS™ Supra+ är det ultimata mjölkningssystemet utrustat med Herd Navigator™ från DeLaval. Herd Navigator hittar mer än 95% av brunsterna i din besättning. Du hittar även tysta brunster och dessutom kan du identifiera kastningar, cystor och dräktighet, helt automatiskt.

Herd Navigator från DeLaval går ännu längre. Den hittar också korna i din besättning som är i riskzonen för acetoneemi eller mastit – innan några kliniska tecken är synliga.

DeLaval VMS™ Supra+,

DeLaval VMS Supra+ är utrustad med **Herd Navigator™**. Mjölken analyseras automatiskt och presenteras på en lista i DelPro™ Farm Manager. Du behöver bara genomföra de åtgärder som Herd Navigator rekommenderar dig att göra. Detta sparar tid och ökar din gårds lönsamhet. En kundundersökning som DeLaval genomfört i flera länder i april/maj 2015 visar att hela 63% av de som investerat i Herd Navigator har minskat sin antibiotikaanvändning.

- Bland Herd Navigatoranvändare i Sverige svarar
- 100% att de har en bättre brunstidentifiering
  - 90% att de fått en bättre identifiering av acetoneemi.
  - 80% att de har minskat sina veterinärkostnader.
  - 100% att Herd Navigator sparar arbetstid.
  - 90% att de rekommenderar Herd Navigator till andra.

Herd Navigator, vad får man ut av den?

Intjäningspotentialen med Herd Navigator kan te sig diffus. Faktum är att det är upp till användaren vad man får ut av Herd Navigator, men potentialen är stor.

Herd Navigator – funktion och användning

Herd Navigator är ett managementverktyg vars funktion är att bistå mjölkproducenter med övervakning av reproduktion, juverhälsa för samtliga kor och utfodringsstatus för nykalvade kor. Det sker via mjölkprovsanalyser av progesteron, laktatdehydrogenas (LDH), och Beta Hydroxybuturat (BHB). Vilka kor och vilka analyser som ska tas bestäms automatiskt av en sk biomodell. Kor med ökad sannolikhet för t ex Brunst, Cysta, Utebliven brunst och Abort, Mastit, samt Ketos redovisas i Rapporter

Under första året efter installation av en Herd Navigator genomförs en utbildning med en expert på användande och tolkning av Herd Navigator. Då görs också anpassningar till besättningens behov. Rapporterna kompletteras med kolumner för gårdens rutiner vid larm, sk SOP (Standard Operation Procedures). Tex hur man vill agera vid akuta mastitlarm respektive kronikers. Eller vilka brunster som ska semineras med hänsyn taget till laktationsnummer, dagar i laktation och/eller mjölkavkastning. Ketoslarm kan stödjas med

en tolkning av kons status och hur behov av insats ska utvärderas. Tröskelvärde för larm anpassas.

I DelPro finns även vyer av uppföljande karaktär. Där visas när under året eller när i laktation mastit- eller ketosvarningar inträffat, eller när på året tidig abort eller kastning skett.

Potential med Herd Navigator

Den mest uppskattade delen i Herd Navigator är brunstövervakningen. Hur stor ekonomisk nytta man får med en installation är beroende av fruktsamhetsresultat och hur tidskrävande brunstpassning man har. Ju sämre fruktsamhetsresultat, ju mer tidskrävande passning desto större ekonomisk potential med Herd Navigator.

I en svensk medianbesättning semineras mjölkande kor på varannan brunst. Variationen är mycket stor, 15–90 %. 40–45 % av gjorda semineringar på kor leder till dräktighet. Reproduktionseffektivitet beskriver hur många brunster som leder till dräktighet. Med medianvärde att 50 % av brunsterna semineras och 45 % av dessa resulterar i en

dräktighet så resulterar ca 22 % av brunsterna till en dräktig ko.

Herd Navigator hittar nära nog alla brunster. Svårigheter uppstår vid aborter och andra störningar i cykeln. Ett rimligt mål är att över 80 % av brunsterna semineras. Det ger en reproduktionseffektivitet kring 30 %.

Vad vi har sett i Sverige

Introduktion av Herd Navigator i svenska besättningar har i samtliga fall resulterat i förbättrad semineringsprocent. Dräktighetsprocent har varierande resultat. En tendens är att högavkastande besättningar har fått försämrat dräktighetsresultat medan lågavkastande besättningar ökat. Förklaringen är troligen biologisk. Djurägaren i högavkastande besättningar har med hjälp av Herd Navigator upptäckt även de "tysta" brunsterna. Dessa brunster är svagare och har naturligt sämre dräktighetsresultat. Sammantaget har ändå reproduktionseffektiviteten förbättrats på samtliga besättningar.

I kokontrollen ses att ca 4,5 % av medelkoantalet går till destruktion varje år. Störst risk är tiden närmast efter kalvningen. I flera Herd Navigatorbesättningar har kadaverandelen sänkts. Detta troligen tack vare Ketosfunktionen, och den övervakning av kons energiförsörjning de 55 första dagarna i laktationen.

Dålig energiförsörjning ger ett larm. Orsaken kan, förutom ketos/acetoniemi, vara felaktiga kraftfodergivor, klövlidande, livmoderinfektion eller annan sjukdom, låg rang eller bara att kon inte hittat kraftfoderstationen. Tidig upptäcka och åtgärd har stor betydelse för hennes produktion och i många fall förebygger det allvarigare tillstånd som tex löpmagsförskjutning. I besättningar ses att foderbyten, svagt grovfoder, fel foderstat, värmestress, tillfällig överbeläggning på ätplatser påverkar förekomst av negativ energibalans.

Kristina Niklasson på gården Furumossen använder Herd Navigator. (Bild från Stalltipset no 2, 2014)

Ekonomiskt mervärde

Ett bättre fruktsamhetsresultat påverkar stallet. Mjölproduktionen ökar, mera i besättningar med längre kalvningsintervall, lägre avkastningsnivåer och för kor med brantare laktationskurvor. Fler djur bör bli dräktiga, fler kalvar föds och lägre utslagning pga fruktsamhetsproblem. Det ger utrymme för ökad andel frivillig utslagning och användning av köttassemin eller försäljning av kvigor. Tiden för brunstpassning kortas. Det ekono-

miska mervärdet påverkas av omvärldsfaktorer som mjölk-, kött- och livdjurspriser samt kostnader för rekrytering, foder, semin och arbete. Studier och simuleringar kring ekonomisk vinst hamnar inom intervallet 10–20 kr/ko och dag kortare kalvningsintervall.

Övervakning av kons energibalans första tiden efter kalvning är positivt för mjölkavkastning, fruktsamhet och utslagsrisk. Djurskötare får precis information på behov av

insats. En förbättrad övervakningen av kon under hennes mest kritiska period ökar chansen till en optimal laktation. I flera besättningar syns en sänkt andel djur till kadaver, vilket kan kopplas till övervakningen och möjligheten att förebygga allvarligare tillstånd hos nykalvade kor.

Om det kan mätas kan det också oftast förbättras

Använder du ditt driftslednings-system på ett affärsmässigt sätt?

Mjölkgårdar är under stor press att behålla lönsamheten. Mjölkspriser och foderpriser fluktuerar, och det blir allt viktigare att utnyttja resurserna effektivt; arbetskraft, mark, djur och naturresurser. Idag är det allt viktigare att du driver din gård som ett företag med effektiva affärsmetoder och verktyg som nyckeltalsmätning och standardrutiner. Om du redan idag har ett avancerat driftsledningssystem samlar det in all data om vad som händer med dina djur och gör det möjligt för dig som mjölkproducent att hitta mängder av värdefull information. Det gäller dock att använda den på rätt sätt.

Det är viktigt att tänka utanför boxen. Vad du gjorde i går, och vad tidigare generationerna som du lärt dig av gjorde, kanske inte säkrar din verksamhet för framtiden. Du kanske behöver ändra ditt sätt att hantera din gård.

Lönsamheten finns i de små detaljerna, det är viktigt att du tittar på detaljerna för att säkerställa att du gör rätt saker och har rätt rutiner på din gård vad gäller utfodring, djurhälsa och reproduktion. Och detta är ett ständigt pågående, aldrig sinande arbete.

Ligg steget före

Driftsledning bör vara proaktiv och analysera fakta så att du kan ligga steget före och undvika problem, effektivisera och maximera lönsamheten. Det handlar om två huvudkomponenter; teknik för att samla in och analysera enskilda djurdata och övervaka övergripande prestanda i besättningen samt en

professionell mjölkproducent som vill vara proaktiv.

Det gäller att använda sig av informationen du får fram och vidta rätt åtgärder. Det gäller även att utbilda personalen som arbetar på gården att ta rätt beslut med hjälp av informationen från driftsledningssystemet. I en studie* som nyligen publicerats, framgår att lantbrukare upplever att det finns en massa funktioner och information i driftsledningsprogrammen som de inte utnyttjar.

Med DelPro™ driftsledningsprogram – har du ett heltäckande system med rätt information när du behöver den.

Användarvänligt system

Eftersom det är lättare att ta välgrundade beslut baserat på stora mängder data så

registrerar och lagrar DelPro™ driftsledningsprogram data obegränsat. Det betyder att du kan gå tillbaka och titta på händelser som skedde de senaste dagarna, veckorna eller månaderna.

För mycket information kan bli överväldigande och förvirrande, därför levereras DelPro™ driftsledningsprogram med en standardinställning som ger dig den information du behöver regelbundet vilket gör DelPro™ lätt att använda. Dessa inställningar kan naturligtvis anpassas till din gårds speciella behov. Använd informationen i DelPro™ driftsledningsprogram – det är nyckeln till ett bättre resultat i din verksamhet.

Gå på kurs och lär dig hur du kan använda DelPro bättre!

DeLaval organiserar **kundutbildningar** i DelPro driftslednings-system i november 2015 och mars 2016.

Utbildningarna sker på fyra olika platser runt om i Sverige. Detta gäller både för **VMS** och för **mjölkningsstall**. Med kunskap kan du öka din produktion. Kurserna ger också tillfälle att byta erfarenheter med kollegor.

Låter detta intressant kan du redan nu mejla en intresseanmälan till stina.lundgren@delaval.com.

*Getting the most out of advanced farm management technologies: roles of technology suppliers and dairy industry organisations in supporting precision dairy farmers.

Peter Hilding (till vänster), Håkan Åberg och Lars Hilding åt för en tid sedan tårta för att fira årsproduktionen på 1000 ton.

1000 ton mjölk på ett år med en VMS – är det rekord?

DET ÄR I ALLA FALL DEN HÖGSTA SIFFRAN SOM STALLTIPSET SETT HITTILLS. Några ligger nära men når inte riktigt dit. Stalltipset besöker gården för att få veta hur familjen gör för att nå så hög produktion.

Nådde över 2 ton direkt efter installation

Lars och Peter Hilding byggde nytt stall våren 2013. Med hjälp av Håkan Åberg, distriktschef på DeLaval och andra leverantörer gick projektet smidigt och de kunde mjölka in sina 65 kor i VMS-enheten den 20 augusti. Lite senare samma år anmälde de sig till 2-tonsklubben med ett snitt över 7 dygn på 2136. Peter och Lars hade inte något uttalat mål med produktionen annat än att de räknade med att nå långt över den årsproduktion på 600 ton som Hushållningssällskapet

rekommenderade att de skulle räkna med i lönsamhetskalkylen under planeringsstadiet.

I början av 2014 hade koantalet i roboten ökat till 80 kor. Då kom Peter Andersson från DeLavals Teknisk Support till gården för en systemoptimering. Peter noterade att gårdens kor hade mycket högt mjölkflöde och en av rekommendationerna blev därför att höja vakuumnivån. Det blev också förändring i hur mjölkningstillstånden sattes och andra parametrar som Peter Hilding tog till sig och jobbade vidare med.

Resultatet blev att 2014 års anmälan till

2-tonsklubben visade 2 760 kg/dygn på ett 7-dygnssnitt. I början av 2015 kunde de konstatera att den siffran inte bara varit snitt över en enstaka 7-dygnperiod utan snitt över hela året, dvs 365 dagar och årsproduktionen låg på strax över 1 000 ton. Högsta 7-dygnssnittet för 2015 ligger på hela 2 980 kg/dygn.

Hur gör man för att nå 1 000 ton i årsproduktion i en robot?

Peter Hilding funderar och sammanfattar det han tror påverkat;

- Vår avel är fokuserad på kor med högt

mjölkflöde, bra produktion och bra juver.

- Vi tar snabbt bort kor som vi inte tycker fungerar i roboten.
- Vi utfodrar grovfoder varannan timme och justerar fodergivorna nästan varje dag beroende på fodrets kvalitet.
- Vi har 4 foderstationer trots att vi bara har en VMS. Det gör att alla kor kommer åt dem.
- Vi har en primadonnegrupp där vi sätter nykalvade. Det gör att de i lugn och ro kan komma igång.
- Mitt intresse av att kontinuerligt följa upp resultat och arbeta med inställningarna i DelProprogrammet.

Är produktionsgränsen nådd nu?

– Nej, man ska inte tänka på det sättet, varför tror att det finns gränser? Med fokus på avelsarbetet, möjlighet att mjölka korna så mycket som 4 gånger per dygn och tekniska förbättringar kommer man säkert att kunna nå mycket högre, förutspår Peter. Det är bara att göra sitt bästa och se vad som händer. Om 20 år kanske man kan mjölka 100 kor i en robot och ha en produktion 14 000 ECM per ko och år, vem vet?

FAKTA
OM

HILDINGS LANTBRUK, Stensnäs,
strax söder om Värn

Ägare: Lars och Peter Hilding

Mjölkningsutrustning: 1 VMS

Modell: Supra (med OCC)

Kotrafik: Feed First

Antal mjölkande: ca 75

Antal årskor: 90

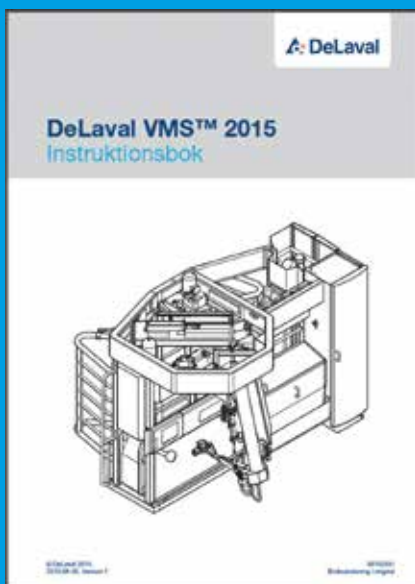
Celltal: 200 000

Produktion: 12 000 ECM/år

Antal mölkningar: 2,6 per ko och dygn i snitt

Instruktionsböcker för DeLaval VMS

Har du förlagt instruktionsboken till din VMS eller kanske vill du spara ner den digitalt på din dator? Då kan du nu enkelt hitta den på www.delaval.se.

På hemsidans startsida hittar du, om du scrollar lite nedåt, en rubrik på vänster sida som säger **”VI REKOMMENDERAR”** På position nr 2 finns rubriken **”Instruktionsböcker VMS”**

Länker tar dig till en webbsida om DeLaval VMS. Scrolla lite neråt även på denna sida så hittar du länkar till samtliga instruktionsböcker för VMS ända ner till modell 2004.

Anders Karlsson (till vänster) Sofia Ramgren (mitten) och Fredrik Möttus (till höger) framför den nya VMS-enheten som fortfarande har skyddsplasten kvar.

Ny VMS – bytt och klart PÅ EN DAG

DeLaval VMS
2-tonsklubb

FAKTA
OM

KARSAGÅRDEN, Össlöv utanför Ljungby

Ägare: Anders Karlsson

Mjölkningsutrustning: 1 VMS

Start av VMS: 2015 (ersatte VMS från 2003)

Antal djur: ca 68 mjölkande i VMS samt 35 mjölkande i den gamla uppbundna ladugården

Avkastning: 2100 kg per dygn över 365 dagar

Antal mjölkningar: ca 2,5 per ko per dygn

Kotrafik: Milk first

Maskinen som arbetar hårdast på gården

Anders Karlsson på Karsagården i Össlöv utanför Ljungby installerade en VMS i november 2003.

– Under alla år har maskinen gått jättebra, men trots allt så hade den mjölkat i över 100 000 timmar och nästan 8 miljoner kg mjölk hade gått igenom maskinen, berättar Anders. Därför bestämde vi oss i våras för att byta ut maskinen.

Bytt och klart på en dag

– Vi ville ha lite mer trygghet som en ny robot innebär och sedan var också målet att kunna mjölka 100 kg mer om dagen. Dessutom kom DeLaval med ett väldigt bra erbjudande där All Inclusive service ingick och det gjorde att vi gjorde slag i saken och bestämde oss för ett byte, förklarar Anders.

Fredrik Möttus som är distriktschef på DeLaval var också med vid bytet och berättar att även om VMS-enheten byttes ut under en och samma dag så tog hela processen tre

dagar. Dagen innan gjorde DeLavals service-tekniker **Conny Åberg** och **Håkan Abrahamsson** de förberedelser som behövdes inför bytet och **Carsten Knudsen** förberedde för den nya DelPro-programvaran. På bytesdagen fanns även rörmokare och elektriker på plats. Första steget var att lyfta ut den gamla maskinen. Därefter gjordes vissa justeringar i golv för att den nya maskinen, som har gallergolv och lite andra mått, skulle kunna passas in på samma plats. När det var klart så sattes den nya VMS-enheten in. I och med bytet så fick man även senaste versionen av DelPro driftledningssystem på gården. Data om djuren fördes över från det gamla systemet så Anders, Conny och Håkan behövde inte ”teacha” om några kor utan kunde börja mjölka direkt. – Korna var lite skeptiska till allt det rena rostfria stålet så klart men med lite vägledning så gick de in i den nya roboten också, säger Anders.

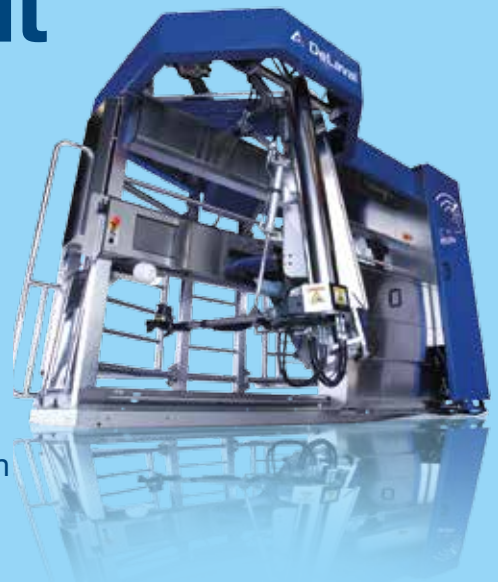
– Dagen efter bytet revs det gamla hydraulaggregatet och diskenheten och sedan installerades ångbackflushen. Det har varit lite småfix i efterhand men allt har fungerat jättebra,

Vill du också byta ut din gamla robot mot en ny?

Ta del av DeLavals inbyteskampanj

Ta en diskussion med din DeLaval Distriktschef. DeLaval kan erbjuda riktigt fördelaktiga inbyteserbjudanden. Räkna du dessutom med det faktum att du får lägre servicekostnader med en ny VMS under ett antal år framöver, bättre funktion tack vare ny teknik så kan det bli en riktigt bra affär.

VMS-stallet från 2003.

Karsagårdens äldre ladugård

fortsätter Anders. Anders blev extra glad när **Johan Månlycke**, som är ordinarie servicetekniker i området och var på semester när VMS-enheten byttes ut, kom direkt till Karsagården det första han gjorde efter semestern för att se hur det hade gått. – Att folk bryr sig och visar engagemang betyder mycket, säger Anders.

Hur fungerade mjölkningen under bytet?

– Mjölkningen under dagen fungerade bra. På morgonen mjölkades alla kor som hade mjölkningstillstånd innan den gamla roboten stängdes ner vid 09:45. Vi har kanske en fördel i det att vi har kvar det uppbyggda stallet där Sofia, som är heltidsanställd här på gården, mjölkar de ca 35 kor som står där. Vi kunde därför enkelt mjölka korna från VMS-ladugården där under eftermiddagen. Det blev ett 30-tal kor som leddes över dit men redan vid 17:30 så kunde vi börja mjölka i VMS ladugården igen och då med den nya roboten på plats, konstaterar Anders.

Lägre servicekostnad och mer mjölk

När Stalltipset besöker gården har det gått 7 veckor efter bytet och Anders tycker att det känns mycket tryggare och att detta är bland det bästa han gjort. – Vi har inte haft ett enda stopplarm sedan vi körde igång, det blir en mycket lägre servicekostnad och det är inga ekonomiska överraskningar som kommer de närmaste åren. Vi vet redan nu att vi kommer att spara ca 60 000 kr på servicekostnader under första året, och sedan 30 000 kr följande år. Mjölkningstiden har gått ner ca 15 sekunder vilket betyder att vi kan få in fler kor i systemet och få ut mer mjölk. Den nya maskinen är mycket lättare att hålla ren och känns än mer som en professionell maskin för livsmedelsproduktion. Målet med 100 kg mer mjölk per dygn är inte riktigt uppnått ännu eftersom korna är ute på bete men till hösten räknar vi med att nå dit.

Det kan alltid bli BÄTTRE

VMS-stallet på gården Övrabo i Ingatorp utanför Eksjö byggdes 2009. Mjölkningsen kom igång och **Lars** och sönerna **Daniel** och **Tobias** kunde anmäla sig till DeLaval VMS 2-tonsklubb redan första året. Allting fungerade väl och familjen jobbade vidare med inställningarna som gjordes vid uppstarten. Fem år senare när en ny programvara av DelPro skulle installeras bestämde sig familjen för att göra en systemoptimering på gården. **Roy Johansson**, teknisk support VMS på DeLaval, genomförde optimeringen i augusti 2014. Under ett optimeringsbesök är det flera faktorer Roy tittar på.

- Alla faktorer påverkar mjölkproduktionen och det finns ingen faktor som är viktigare än den andra, allt hänger ihop, förklarar Roy. (Se faktaruta om systemoptimering till höger)

Innan jag kommer ut till en gård så brukar jag logga in i systemet för att få en bild över läget på gården. Här på Övrabo har jag varit med från start så det var extra lätt att diskutera möjliga förändringar, fortsätter han.

För tillfället är det 65 mjölkande kor och när Stalltipset besöker gården är det ett år sedan systemoptimeringen gjordes. Alla kor mjölkas i VMS, även de som är under behandling. Roy berättar att familjen Olofsson-Kjellberg redan hade bra koll på sin verksamhet men att det fanns en vilja att utvecklas och nå en ännu högre produktion. Daniel fyller i att det alltid kan bli bättre. Under optimeringen kom Roy bland annat fram till att mjölkningstillstånden var alldeles för generösa och att man mjölkade fel kor som tog upp onödig tid i roboten. Det är viktigt att fokusera på de nykalvade korna och se till att de får i sig tillräckligt mycket foder.

100 kg mer per dygn

Jämfört med för ett år sedan så har avkastningen för förstakalvare under de första 100 dagarna gått ifrån 29 kg per dygn till 34 kg per dygn och för de äldre korna från 40 kg till 44 kg per dygn. – Det är en otroligt stor förändring som har gett en ökning av dygnsproduktionen på över 100 kg, säger Roy.

– Vi tyckte att det var bra att Roy kom och hjälpte oss med optimeringen. Vi kände oss lite osäkra över att göra stora förändringar själva i systemet när det gäller t ex mjölkningstillstånd för att det känns som att man kan dribbla bort sig, säger Lars. Egentligen skulle alla göra en

Roy Johansson, teknisk support VMS på DeLaval (till vänster)
Tobias, Daniel och Lars Olofsson-Kjellberg (till höger)

optimering en gång om året då förutsättningarna förändras under året, konstaterar han vidare.

Lars och Daniel avslutar med att säga att grunden för bra produktion är att ha ett bra grovfoder, regelbundna rutiner i VMS-roboten och att maskinen fungerar. – Det är viktigt att serva roboten enligt plan, service är alltid bättre än haveri. Vi rekommenderar andra kollegor att genomföra en systemoptimering - vänta inte för länge!, säger Lars.

FAKTA
OM

ÖVRABO GÅRD, Ingatorp utanför Eksjö

Ägare: Lars Olofsson-Kjellberg med
sönerna Daniel och Tobias
1 VMS

Installerad: 2009

Antal kor: 65 mjölkande

Kottrafik: Feed first

Avkastning: 2312 kg över 365 dagar

Detta tittar man på vid en SYSTEMOPTIMERING

FAKTA
OM

- Mjölkningsstillstånd
- Utmatningshastigheten för kraftfodret i roboten
- Fodergivor
- Kottrafiken, hur många gånger de mjölkas och hur många gånger de går igenom grindarna
- Mjölkbärhet och flödesnivå
- Vakuumnivå
- Kopprestanda – hur snabbt VMSen hittar spenarna och hur snabbt spenkopporna placeras

2-tonsklubben når nya mål

DeLaval VMS
2-tonsklubb

Robotmjölkning är en relativt ny teknik. 15–20 år är inte någon lång tid. All ny teknik har sina utmaningar och när levande djur kommer in i bilden blir det än mer komplext.

När vi på DeLaval att funderade på hur vi kunde mäta hur effektiv robotmjölkning är så blev produktion per dygn en ganska naturlig siffra att titta på. För åtta år sedan nu så framkom det ute på gårdarna att fler och fler nådde en produktion på 2-ton per dygn men långt ifrån alla. Eftersom vi vill att våra kunder ska få ut maximalt av vår utrustning började vi fundera på hur vi skulle få ut information om produktionsmöjligheter på ett sätt som märktes och resultatet blev 2-tonsklubben.

För visst är det bra att kunna lära av de bästa och dessutom lite roligt att "tävla" med kollegor!

Det är detta 2-tonsklubben handlar om. DeLaval VMS mjölkar kor men hur mycket mjölk du får ut av systemet beror dels på dina kor men också hur du som mjölkproducent arbetar och sätter mål.

Nu, 7 år efter att vi startade klubben, är 2 ton i snitt över 7-dygn kanske inte längre en "dröm" eftersom de flesta når dit om man har tillräckligt med friska kor och målsättningen. Men 2 ton tycker vi fortfarande visar att du är på rätt väg och att du förmodligen kan nå 2 ton per dygn i snitt över hela året. Det är nämligen den nya kategorin vi har startat upp i 2-tonsklubben. De första anmälningarna har kommit in och visst är siffrorna imponerande. Vi hoppas på många fler spännande siffror.

Kom till Elmia med din 2-tonsklubbväst så får du en gåva.

1

Peter och Lars
HILDING

2

Joakim och Carina
BOIJ

3

Berit och Roland
LJUNG

4

Tage
KARLSSON

Namn	Gård	Ort	Antal VMS	Högsta snitt 365 dygn	Kotrafik
1 Peter o Lars Hilding	Hildings Lantbruk AB	Värnamo	1	2 740	Feed First
2 Joakim o Carina Boij	Reftele	Reftele	2	2 675	Feed First
3 Berit och Roland Ljung	Ängsbo	Götene	2	2 674	Feed First
4 Tage Karlsson	Nycklerör	Tidaholm	1	2 421	Milk First /Eko

Optimatsystemet med mixern i centrum

Ulf Carlsson till vänster med sönerna Patrik och Fredrik

Glöm inte slutkonsumenterna

– de är jätteviktiga för vår verksamhet

På vackra Knutby Prästgård håller **Ulf Carlsson** på att förbereda inför Vallhunds SM som strax ska gå av stapeln. Det är tre Boarder Collie -hundar som jobbar på gården tillsammans med familjen Carlsson och det är hunden Xina, som som är 5 år gammal som ska vara med i SM tillsammans med Ulf. – De är till stor hjälp när vi ska ta hem kvigor och vi

kan med lätthet sköta det på en person när vi har hundarnas hjälp, säger Ulf.

Ulf driver gården tillsammans med sönerna **Patrik** och **Fredrik** och deras önskan att driva gården vidare var en bidragande orsak till att familjen beslutade sig för att investera i ett nytt robotstall förra året.

Den 23 oktober 2014 startades mjölkningen i de tre robotar som finns installerade på gården och uppstarten gick över förväntan. – Vi mjölkade i genomsnitt 10 300 kg per ko och år i det uppbundna stallet och nu ligger vi på 10 973 kg, berättar Patrik när han visar oss runt. Kalvar, sinkor och kor under behandling får numera hålla till i det gamla stallet och de 175 mjölkande korna finns i det nya stallet med fri kotrafik och 3 VMS-robotar. Korna är uppdelade i två grupper om 60 och 115 kor och det finns 273 liggbåsplatser i stallet, så det finns plats att växa. I ett annat stall en bit bort finns ca 170 ungdjur.

– Målet när vi började mjölka med VMS var att nå upp till 30–32 kg per dygn per ko och det gjorde vi ganska snabbt. – Jag har inte ångrat investeringen en dag. Det känns

i kroppen att de tunga arbetsuppgifterna har försvunnit, förklarar Ulf. Nu kan vi fokusera mer på djuren och ha koll på datorn. Tidigare ägdes gården av svenska kyrkan men i samband med att det nya stallet byggdes köpte familjen Carlsson loss gården och arrenderar åkermarkerna från kyrkan. I det gamla uppbundna stallet hade vi plats för 80 kor, men även om vi har många fler kor nu känns det ändå mer lättarbetat, fortsätter Ulf.

Glöm inte slutkonsumenterna – de är jätteviktiga för vår verksamhet

Det är rent och snyggt överallt på gården och Ulf förklarar att de har som devis att vem som helst ska kunna komma på besök när som helst och alla som kommer hit ska bli sugna på att dricka mjölk! Knutby prästgård ligger mitt i samhället och därför är det extra viktigt för oss att vara öppna och ha en bra relation till våra grannar. Vi ser gärna att folk promenerar i hagarna och att skolklasser kommer in och tittar på vår verksamhet.

FAKTA
OM

KNUTBY PRÄSTGÅRD, utanför Uppsala

Ägare: Ulf och Liselott Carlsson med sönerna Patrik och Fredrik

Mjölkningsutrustning: 3 VMS

Installerat: 2014

Kotrafik: Fri

Antal djur: 175 mjölkande kor

Utfodring: Fullfoder

Antal mjölkningar: 2,5 mjölkningar per dygn per ko i snitt

Avkastning: 36 kg per ko per dygn

Celltal: strax under 100 000

Ett foderkök utöver det vanliga

Det gamla och nya stallet hålls ihop av det nya foderköket där fullfodret görs i ordning. Foderköket domineras av en mixer på 12m³ och 3 rivarfickor som fylls på en gång om dagen – Vi har möjlighet att använda 9 olika komponenter i fodret men använder fem olika komponenter för tillfället; ensilage från första och andra skörden, kross av korn och havre, Vida kraftfoder samt salt och mineraler, berättar Ulf när han visar oss runt och förklarar. Alla recept till de olika grupperna i besättningen görs i samma driftsledningsprogram som används till VMS, DelPro Farm Manager och på så sätt så blir det helt integrerat i ett system. Patrik berättar att han på ett mycket enkelt sätt nu kan ha kontroll på foderkostnader per grupp och hela besättningen, på komponentnivå eller total konsumtion. Alla dessa uppgifter använder man också för att kunna optimera foderkostnaden genom att göra olika recept och på så sätt få fram vad som är mest lönsamt att utfodra just nu.

Fodret blandas 4 gånger per dygn och distribueras med bandfoderfordelare ut på foderbordet 8 gånger per dygn. Korna får även ca 6 kg kraftfoder i roboten när de mjölkas. Totalt blir det 6,5 ton fullfoder och 1 ton kraftfoder i VMS-enheterna varje dag som ska ut till korna.

– Fullfoder fungerar bra för oss då vi har en relativt stor besättning och våra djur har en ganska liknande genetisk kapacitet. Vi har sett att det ger ett ökat foderintag och jämn näringstillförsel under dagen. Varje tugga innehåller lite av allt och det ger oss även möjligheten att blanda i mineralfoder till korna, berättar Ulf.

FAKTA
OM

Fullfoder till mjölkkor

- ✓ Fullfoder definieras som fodermedel utom vattnet blandas till en homogen blandning och utfodras i fri tillgång. Blandningen görs genom fullfodervagnar.
- ✓ Fullfoder kan således ges både i grupp i lösdrift och individuellt till kor i uppbundna besättningar.
- ✓ Att använda sig av fullfoder är intressant för bland annat större besättningar då oftast över 80 kor.

Källa: Växa Sverige

IP Kamera förenklar vardagen

Se vad som händer på Knutby i vår monter på Elmia.

På Elmia kommer du att kunna se hur övervakningen fungerar eftersom Ulf Carlsson givit oss tillåtelse att visa sin kameraövervakning live i montern.

Vad menas med hållbar mjölkproduktion?

HÅLLBARHET... Det är ett ord som är i ropet och som många använder. Men vad betyder det egentligen för en mjölkgård? Det finns flera svar på den frågan.

Mjolkproducenter

Vi talade nyligen med ett antal mjölkbönder i tre länder i norra Europa och frågade vad hållbarhet betyder för dem. Deras svar varierade men flera talade om att de vill att deras gård ska kunna brukas av en ny generation. De flesta tycker också att de gör sitt bästa att arbeta hållbart. De nämner exempel på hur de arbetar med sina djur, med arbetsvillkoren på gården samt hanteringen av gödsel.

Många nämner de växande krav som myndigheter ställer när det gäller djurhållning och gödselhantering samt på den allt mer omfattande rapportering kraven medför. De flesta hävdar att om deras ekonomi var bättre skulle de göra mer för sina djurs välfärd samt för att förbättra arbetsförhållandena.

Branschorganisationer och forskare

Andra aktörer tycks ha ett bredare och mer långsiktigt perspektiv på hållbar mjölkproduktion. När man läser vad de stora mjölkköparna, olika branschorganisationer och forskare* skriver på sina webbplatser om hållbarhet återkommer de tre begreppen; ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Till miljö kopplas utsläppen av klimatpåverkande gaser. Till detta läggs ofta djurvälfärd eftersom den är avgörande för en mjölkgårds förmåga att leverera mjölk vilket direkt påverkar gårdens ekonomi. Vissa lyfter fram att det spelar mindre roll hur gammal gården är, var den ligger, hur stor den är för hur hållbar den kan bli – det är hur arbetet på gården bedrivs som innebär den stora skillnaden och det är där de stora förbättringspotentialerna ligger.

Miljöpåverkan, Djurvälfärd, Socialt ansvar och Gårdens lönsamhet

När vi på DeLaval talar om hållbarhet inom mjölkproduktion så handlar på kort sikt om gårdens lönsamhet. Om inte gården tjänar pengar så kan den inte fortsätta verka i längden. Men det krävs mer än så på längre sikt. Verksamheten måste attrahera anställda, accepteras av grannar, djuren måste må bra samt de naturresurser man är beroende av måste fortsätta att kunna användas för foder och bete. Därför talar vi om den hållbara mjölkgårdens fyra pelare, vilka alla är nödvändiga för att bära upp verksamheten på lång sikt.

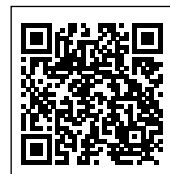
Vår syn utgår från det faktum att friska och lugna kor mjölkar mer, är lättare att arbeta med samt har lägre miljöpåverkan per kg mjölk. Det handlar även om att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö så att människorna på gården trivs och orkar med att arbeta där, och så att det går lättare att attrahera nya anställda. Verksamheten måste även accepteras av de människor som bor kring gården och driften måste ses som etiskt och följa samhällets förväntningar på företag. Mjölken måste också uppfattas som ett nyttigt och säkert så att mejeriprodukterna den används till är attraktiva för slutkonsumenterna.

För att sätta fokus på dessa frågor och ge en riktning för all vår utveckling har vi definierat som vår vision att vi gör hållbar livsmedelsproduktion möjlig. Målet är att våra kunder ska kunna minska sin miljöpåverkan och samtidigt förbättra sin livsmedelsproduk-

tion, lönsamhet och välmåendet för de människor och djur som berörs. Redan idag kan vi erbjuda flera produkter och tjänster som hjälper våra kunder att bli mer produktiva – att producera mer med mindre resurser och på så sätt bli mer hållbara. I många fall handlar det om att förbättra djurens komfort och hälsa.

Omsorg om våra kunder, deras anställda, deras djur genomsyrar allt vi gör. För oss är hållbarhet inte något vi talar om för att det förväntas av andra utan vi arbetar löpande med att stödja våra kunder så att de ska kunna minska sin miljöpåverkan och samtidigt förbättra sin livsmedelsproduktion, lönsamhet och välmående för de människor och djur som berörs.

*Arla, Unilever, Dairy Sustainability Framework, International Dairy Federation, Dairy Management Inc, FAO

Scanna denna QR kod så kommer du till DeLavals vision som förklarar varför hållbarhet är något som verkligen är i fokus i företaget.

Knappt två år efter start – Kälkarp har snart tjänat in sin investeringen i en plattkylare

Stalltipset besökte Kälkarp för drygt 1,5 år sedan när korna just mjölkats in i nya ladugården med 2 VMS. Det är en nöjd **Per-Erik** vi möter. Han gick från ca 70 årskor i uppbundet till ca 160 årskor i lösdrift med robot. De är samma antal personer som arbetar på gården (2,5 heltider) men arbetet är fysiskt lättare idag, arbetsmiljön är bättre och även korna mår bättre. Veterinärkostnaderna har sjunkit med nästan en tredjedel trots att antalet djur på gården mer än fördubblats och företaget går med vinst. Det är fantastiskt roligt att höra att det ändå finns solskenshistorier i den krisdrabbade mjölkbranschen.

Nu är det inte för robotarna Stalltipset kommit till gården utan för att följa upp hur förkylningen av mjölken bidrar positivt till lönsamheten på gården. På Kälkarp finns en silokyltank och innan mjölken når tanken går den genom en plattkylare som kyler mjölken från 33,5 till 18 grader. I den processen används kallt vatten från brunnen som, när det kyler ner mjölken, värms upp. Det något varmare vattnet går till en vattentank där det blandas med brunnsvatten och går ut till korna som dricksvatten.

Det är en genialisk lösning på många sätt. Att kyla ner mjölken innan den går in i tanken är viktigt på en VMS gård eftersom mjölkflödet är relativt konstant och att kyltanken skulle behöva arbeta hela dygnet med kylning om inte mjölken redan var avkyld när den kom in. Det går åt mycket mindre energi att förkyla mjölk med plattkylare än att kyla den i tanken vilket ger en betydande energibesparing. Förkylningen säkerställer också en jämn, hög mjölk kvalitet eftersom mjölken som kommer in i tanken inte är nämnvärt mycket varmare än den mjölk som är i tanken.

På Kälkarps har investeringen i plattkylare snart betalt sig. Gårdens energiförbrukning är lägre än den skulle varit utan plattkylaren vilket är positivt både för gårdens ekonomi och för miljön.

Men hur stor är egentligen energibesparingen och hur snabbt kan man räkna hem en investering i förkylning av mjölken?

DeLaval genomförde en mätning på Kälkarp.

- Först uppmättes temperaturen på mjölken som gick in i plattkylaren och den var 33,5 °C
- Sedan mättes temperaturen på mjölken som kom ut ur plattkylaren och den var 18 °C
- Skillnaden var alltså 15,5 °C

Med dessa siffror samt mängden mjölk producerat per dygn på gården kan vi räkna ut mängden energi som dessa 15,5 °C representerar i minskat energibehov för att kyla mjölken. Tack vare förkylningen går det åt 36,78 kWh mindre per dygn än om mjölken enbart kylts i tanken. Det innebär en årlig besparing på 13 424 kWh per år.

Vad det innebär i pengar beror naturligtvis på det aktuella elpriset men man kan konstatera att en investering i en plattkylare betalar av sig på mycket kort tid i minskade elräkningar.

FAKTA
OM

KÄLKARPS GÅRD, Hästveda, Skåne

Ägare: Per-Erik Månsson

Mjölkningsutrustning: 2 VMS installerade 2013

Modell: Basic

Kotrafik: Feed First

Antal mjölkande: ca 143

Nytt spengummi värt att testa!

Ulrika och Per Berglund använder det nyaste spengummit Clover och de märker skillnad både i bättre och snabbare urmjölkning.

PER OCH ULRIKA BERGLUND I TORSÅKER har använt nya Clover spengummi i några månader. Per blev nyfiken när han såg erbjudande via utskick om GummiDirekt. Där stod det "Alla referensgårdar har fortsatt med Clover". Då måste det väl vara bra, tänkte Per, och beställde Clover spengummi.

Nu efter några månader konstaterar **Per** och **Ulrika**:
– När man känner på juvret så är det ännu bättre urmjölkat. När vi bytte till Clover™ blev det också snabbare mjölkning. Vi mjölkar med fyra organ och 35 kor, så det gick nästan 15 minuter fortare, konstaterar Per och Ulrika efter några månader med Clover.

Gården är med i GummiDirekt och får leverans av spengummi två gånger om året. Då byts även alla gummidelar som behöver förnyas ut.

– Det bästa med GummiDirekt är att allt blir utbytt i rätt tid. När leveransen kommer blir vi påmind, att nu är det dags att byta spengummi, konstaterar Per.

Kund i DeLaval webbutik

Ulrika brukar hålla koll på vad som behövs och det är Per som fixar beställningen i webbutiken. Per tycker det är enkelt att köpa via DeLaval webbutik, och det blir inköp nästan varje månad.

– Vi hittar vad vi behöver i webbutiken. Leveranserna går snabbt. En gång blev vi överraskade hur snabbt det kan gå. Vi beställde på söndag eftermiddagen, och leveranser kom redan på tisdagen, berättar Per.

Klorfri diskning har det varit länge

– Kan man påverka miljön och utsläpp så skall man göra det, tycker både Per och Ulrika. Vi har relativt hårt vatten, nästan 7 dH, och DeLaval diskmedel fungerar utmärkt.

Gården använder DeLaval klorfria 25 flytande diskmedel. Växeldiskar med DeLaval Cidmax flytande syra. Gårdar som har än mer besvärliga diskförhållande kan välja DeLaval klorfria 100.

Stallet har varit igång 14 år

Per och Ulrika tog över efter Pers far för fem år sedan. Han byggde till det uppbundna stallet år 2001. Det är DeLaval utrustning i hela stallet. Avkastningen är 10 500 kg/år och Per berättar också att med deras betessystem så brukar avkastningen gå upp på sommaren.

Ökad avkastning på sommarbete

Det som är speciellt på gården är att de har 12

betesfällor på ca 1 ha.

– Våra 35 kor får beta två dagar på en betesfälla, sedan flyttar korna till nästan fälla. Efter 24 dagar är korna tillbaka till fällan de började i. Vi putsar också varje fälla efter att korna varit där. I år har betet vuxit extra bra. Vi har fått en ökad avkastning över sommaren och har även kunnat dra ner på kraftfoder. Merjobbet det innebär att hålla igång vårt betessystem rör sig om ca 15 minuter per dag.

– Vi har elstängsel i hagen. Det går en galvtråd hela vägen ut till sista hagen och sedan sitter det polytråd runt respektive hage, berättar Per. Varje hage ligger som vall 2–3 år så Per och Ulrika stängslar med trästolpar. Vid utgången ur stallet står två rejäla 400 liters DeLaval vattenkar med flottör, och längst bort i hagen står ett liknande. Vi kan konstatera att betessystemet med 12 hagar bidrar till bättre avkastning på gården.

FAKTA
OM

Gården ligger i Torsåkra utanför Sandviken

Ägare: Per och Ulrika Berglund
Mjölkningsutrustning: DeLaval
Antal kor: 35 mjölkande
Avkastning: 10 500 ECM

Bättre urmjölkning med Clover

Hammarlunds Lantbruk i Ockelbo har bytt till Clover spengummi.

– Det var vår servicetekniker **Stefan Fjärdsman** som övertygade oss, berättar Ingemar Hammarlund.

– Det var ett bra tips från Stefan för nu upplever vi en bättre urmjölkning och vi kommer att mjölka med Clover spengummi även framöver.

Mjölkningsorganen är lite speciella på Hammarlunds Lantbruk. När andra gårdar har slutat med mjölkkor har Ingemar istället satsat och köpt utrustning. En serviceräls som mjölkningsorganen hänger på och sju mjölkningsorgan med avtagare. Sju mjölkningsorgan till de 28 korna på gården har givit en riktigt snabb mjölkning. 14 kor på var sida foderbordet med sju organ samtidigt, det kan knappast gå snabbare att mjölka.

– Vi fortsätter med Clover, konstaterar Ingemar Hammarlund.

FAKTA
OM

HAMMARLUNDS LTB, Ockelbo

Ägare: Ingemar Hammarlund

Mjölkningsystem: DeLaval MU480

Antal mjölkande: 28

Med serviceräls och sju mjölkningsenheter går mjölkningen av gårdens 28 kor riktigt snabbt.

DeLaval GummiDirekt - gummileveranser direkt hem till gården

- ✓ Leverans 2 gånger/år - vår och höst
- ✓ Respektive leverans innehåller aktuella delar enligt rekommenderade bytesintervall
- ✓ Du får optimal funktion på mjölkningen året om
- ✓ Starkt reducerat pris: 35-40 % rabatt

Regelbundna gummibyten ger dig optimala förutsättningar:

Bättre juverhälsa
Säker drift vid mjölkning – bra mjölk kvalitet
Mjölkar lika snabbt hela tiden

GummiDirekt

Gummileveranser direkt hem till dig

Öppettider vardagar 08.00-16.30

Tel GummiDirekt 08-550 295 17

E-post gummidirekt@delaval.com
Eller kontakta din lokala DeLaval Servicetekniker.

Behaglig luft med mekanisk ventilation

”Det är viktigt att tänka långsiktigt vare sig man bygger helt nytt eller bygger till. Man kan definitivt göra bra lösningar med befintliga stall”

Ventilerna i taket ger en bra ventilation hos Fredrik Claesson på Starkeryd.

Utnyttja det gamla stallet med smart tillbyggnad

När **Fredrik Claesson** på gården Starkeryd, utanför Skillingaryd ville gå från uppbundet till robotmjölkning valde han att göra en tillbyggnad på det befintliga stallet. **Håkan Åberg** från DeLaval hjälpte till med att rita planlösning och resultatet blev ett väl fungerande lösdriftstall med två VMS och ekologisk produktion med fri kottrafik.

– Vi byggde samman det gamla uppbundna stallet med tillbyggnaden och på så sätt kunde vi ge det befintliga foderbordet en uppfräschning och återanvända det, berättar Fredrik. Vi kan även använda det gamla mjölkkrummet och foderköket med rivarbord. I den nya delen är det ny inredning CC1800, mattor och hydraulisk utgödsling, allt från DeLaval.

Ökade med 1 500 kg på ett år

Under bygget lades lite extra utrymme till i stallet dels för att få plats med alla ungdjur och dels för att kunna utöka antalet mjölkande kor i framtiden. Det är någon Fredrik är väldigt glad för då stallet annars hade varit för litet redan ett år efter att bygget stod klart. Korna började mjölkas i november 2013 och målet var då att nå upp till en produktion på 9 000 kg ECM per ko och år och det målet är uppnått. – Vi hade en ökning med 1500 kg på ett år när vi gick över från uppbundet till VMS och mjölkar i dagsläget ca 9500 kg.

Behaglig luft med mekanisk ventilation

– Vi övervägde att bygga en helt ny ladugård men det kändes som att själen på gården fanns

i det gamla stallet och vi ville gärna behålla det, säger Fredrik. – Nu har vi alla djur under ett tak vilket underlättar arbetet jättemycket. Eftersom vi valde att behålla det gamla stallet så kunde vi inte använda naturlig ventilation utan vi har satt in mekanisk ventilation med ventiler längs med sidorna och frånluftstrummor i taket och det är vi jättenöjda med.

Det mekaniska ventilationssystemets styrcentral styr automatiskt lågenergifläktarna genom ett dynamiskt multisteg som är mycket energibesparande och som ger ett lagom luftflöde i stallet.

DeLaval erbjuder de bästa och mest energieffektiva ventilationslösningarna på marknaden.

Under betestiden, när portarna står öppna för att korna ska kunna gå ut och in som de vill, fungerar inte den mekaniska ventilationen. Men när portar och fönster stängs igen fungerar mekanisk ventilation optimalt.

FAKTA
OM

STARKERYD GÅRD, utanför Skillingaryd:

Ägare: Fredrik Claesson, Bröderna Claesson AB

Mjölkningsutrustning: 2 VMS

Kotrafik: Fri

Antal djur: 105 mjölkande kor / 270 djur på gården

Start av VMS: Installerad 2013
Ekologisk produktion

Avkastning: 9500 kg ECM

Antal mjölkningar: 3 gånger per dygn

Ufodring: Äldre rivarficka och fodervagn

Ett Hilton för dikor

PÅ GÅRDEN DALÅKRA, UTANFÖR FORSHEDA har Per-Ove Karlsson byggt ett nytt stall för sina dikor. Han valde DeLaval som leverantör tack vare en bra helhetslösning. Det nya stallet är ett riktigt lyx-hotell för de 85 djuren i raserna Hereford och Charolais.

FAKTA
OM

DALÅKRA GÅRD, Slättö, utanför Forsheda

Ägare: Per-Ove Karlsson

Antal djur: 35 dikor av köttjurraser, totalt 85 djur med ungdjur och kalva

Per-Ove var tidigare mjölkproducent men satsade istället på köttproduktion år 2000.

Nu har han 35 kor som får varsin kalv varje år. För att utnyttja stallplatserna på bästa sätt planerar han kalvningarna till en vågrupp och en höstgrupp. Tjurkalvarna slaktas när de är ungefär 18 månader gamla och kvigorna vid 24 månader. Han behåller mellan 5 och 7 kvigkalvar varje år i rekrytering. Om korna är friska får de vara kvar i 10–12 år.

Isolerat stall med smarta lösningar

Vanligtvis har man dikor i isolerade stallar men Per-Ove ville bygga ett stall som håller för framtiden. – Jag visste precis hur jag ville ha mitt nya stall, säger Per-Ove. **Håkan Åberg**, distriktschef på DeLaval föreslog till exempel att vi skulle sätta in kalvboxar i ena änden av byggnaden men jag ville ha dem mitt i. Detta för att slippa gå med en ko som ska kalva genom hela byggnaden och stressa upp de andra djuren. Kalvboxarna i mitten fungerar dels som behandlingsbox vid kalvning men även som gruppbox till mindre kalvar. Det gör att kalvarna kan dra sig undan för att vila och äta. De slipper då konkurrensen vid kornas foderbord.

Resultatet blev alltså ett isolerat stall med mycket utrustning från DeLaval. Det blev naturlig ventilation, paneler och skorsten, belysning, upprullare för utfodring av grovfoder, ACH utgödsling, CC1800 liggbås i olika storlekar och foderfront i Heavy Duty utförande. Det är ett tre-radigt stall med 40 platser i två grupper samt en enkelrad till kalvarna. Per-Ove fortsätter, Jag klurade ganska länge innan jag byggde men nu är jag 100 % nöjd med stallet.

– Egentligen hade jag planerat att använda en annan leverantör men Håkan visade mest

Per-Ove Karlsson och Håkan Åberg i det ljusa luftiga dikostallet. Panelerna går att hissa upp vintertid och skorstenarna ger ett bra naturligt luftflöde i stallet.

intresse och kunde leverera en helhetslösning tillsammans med en lokal byggfirma och A-betong. Jag har ett heltidsjobb att sköta så det passade bra att ha Håkan som höll ihop allting på ett bra sätt. De tre parterna, DeLaval, Abetong och HNC Bygg har gjort ett kanonjobb tillsammans och jag kände att de ansträngde sig för att jag skulle bli nöjd, fortsätter Per-Ove.

Per-Ove lägger ner ca 3 timmar om dagen på sina kor under stallperioden och säger att det är avslappnande att stänga av mobilen och komma in och jobba i stallet efter en stressig dag på det ordinarie jobbet.

Det är en lugn och fin miljö i stallet och korna besöker gärna sin ryktborste, SCB. Till hösten ska även kalvarna få en ryktborste för kalvar, MSB och Per-Ove är redan övertygad om att den kommer att bli mycket populär när det blir varmt och pälsen börjar klia.

Korna har ett ljust och luftigt boende med en ryktborste för extra trivsel.

Amko=Kor som dias av kalvar från andra kor
Diko= Kor som dias av sina egna kalvar

Stalltips

Se över vattenförsörjningen

Vattenmängden är avgörande för mjölkproduktionen

En förutsättning för att dina kor ska producera optimalt är att de får friskt vatten i tillräcklig mängd när de vill ha det. Se över läget i stallet och byt ut gamla vattenkoppar som inte fungerar optimalt.

För varje liter mjölk som produceras behöver en ko dricka minst 3 liter vatten.

Nu!
839,-
(1.049,-)

Vattenkopp S22

Mycket hygienisk vattenkopp i rostfritt stål för högpresterande mjölkkor och hästar. Vattenflöde: otroliga 22 liter/min. Inbyggt spillskydd.

90602883 S22 inkl ventil ~~1.059,-~~ (1.324,-)

Nu!
806,-
(1.008,-)

Vattenkopp C20

Vattenkopp som förser dina djur med stora vattenvolymer. Emaljerad. Kopplas enkelt både från ovansidan och från undersidan. Ger upp till 20 liter/min.

98932783 C20 inkl ventil ~~880,-~~ (1.225,-)

Nu!
641,-
(802,-)

Vattenkopp C10

Vattenkopp för ungdjur, kalvar och köttdjur. Den syrafasta emaljen gör att koppen är enkel att hålla ren. Ger upp till 10 l/min.

92632980 C10 inkl. ventil ~~800,-~~ (1.000,-)

Vi har sänkt priserna!

Tack vare ökade volymer och en än mer effektiv tillverkning kan vi nu sänka priserna på samtliga vattenkoppar. De ovan är våra mest populära men vi har fler modeller. Hör med din servicetekniker.

Perfekt klippta utställningskor

Elklipper C2

Tystgående

Med DeLaval elklipper C2 klipper du snabbt och lätt och den är riktigt tyst – 65 dB. Levereras med skärset 21/23.

• 5 m lång kabel • Vikt ca 1,24 kg

86581201 Ordinarie pris 4.164,- (5.205,-)

Låg ljudnivå

Nu
3.539,-
exkl moms

Batteriklipper R2

Upp till 2 timmar driftstid

Batteriklipper med låg vikt, låg ljudnivå och ergonomisk utformning. Smidigt handtag ger bra grepp.

87439601 Batteriklipper Ordinarie pris 4.285,- (5.357,-)
87439706 Extra batteri 899,- (1.102,-)

Nu
3.642,-
exkl moms

Nu
2 års
garanti

Köp dem i DeLavals butik på Elmia!

Batteritrimmer CB35

Väger endast 420 gram

Specialmaskin för klippning fintrimmning eller klippning av juver. Tyst och lätt maskin. Levereras med laddare och 2 st batterier.

94247100 Ordinarie pris 3.854,- (4.818,-)
94247102 Extra batteri 717,- (896,-)

Nu
3.275,-
exkl moms

Batteri-
driven

Nät driven trimmer CB35

Specialmaskin för klippning av juver

Tyst och lätt maskin. Sladden är 3 meter lång och maskinen kan kompletteras med batteri och laddare och därmed också användas som batterimaskin.

• 3 meter lång kabel • Vikt: 420 g

94247124 Ordinarie pris 2.198,- (2.748,-)

Nu
1.868,-
exkl moms

Nät-
driven

Kalvamma till stor hjälp vid kalvuppfödning

På sin gård i Åboda utanför Moheda föder **Olof Andersson** upp kalvar som han köper från mjölkproducenter i närområdet där de saknar eget utrymme för kalvuppfödning. Kalvarna som hämtas är 1-4 veckor gamla.

Öppet och ljust kalvstall

Stallet är öppet och oisolerat och består av totalt sex boxar. De tre första boxarna har varsin nappstation som är kopplade till en CF1000 pulverkalvamma, de tre andra boxarna är till för större djur och saknar kalvamma. I alla boxar finns en kraftfoderstation för fri tilldelning av kalvkraftfoder. Kalvarna har även fri

tillgång till hö och ensilage för att komma igång med grovfoder så fort som möjligt.

Djuren får gå i samma grupp i ca 45-50 dagar, fram till att de är avvänta. Efter avväntning så flyttas kalvarna till någon av de tre boxarna som inte har kalvamma. Samma djur följs åt under hela uppfödningen och totalt föder Olof upp 250 kalvar på ett år.

– Miljön för kalvarna är viktigt för att få friska kalvar som växer bra. Det är viktigt att hålla strikta hygienrutiner och att djuren övervakas noga. Jag strör ut spån i boxarna med spån från ett närbeläget sågverk minst två gånger i veckan och under den kalla årstiden komplettera jag även med halm för att skapa så bra miljö som möjligt för kalvarna. I samband med att jag strör spån så brukar jag flytta ut kalvarna i en liten kalvhage utanför boxen så att det är enkelt att komma in med en maskin för att lyfta ut den gödsel som ofta samlas i framkanten på boxen. När kalvarna har flyttats till nästa avdelning så töms och rengörs hela boxen med högtryckstvätt, förklarar Olof.

Maximal tillväxt på varje enskild kalv

På terminalen som sitter på kalvammen är det lätt att se hur mycket kalvarna har ätit. Kalvar som äter som de ska är ett bra tecken på att de mår bra. Olof förklarar att han just nu börjar testa att ge kalvarna ”fri tilldelning med restriktion”. Det innebär att kalven har fri tillgång till mjölk men att den kan dricka max två liter, sedan måste den vänta i två timmar innan den får nytt tillstånd att dricka

ytterligare två liter. Det innebär att kalvarna ska kunna dricka 24 liter på ett dygn, men de dricker sällan mer än 12 liter. Fördelen är att de kalvar som växer bra har möjligheten att dricka mer och på så sätt får man maximal tillväxt på varje enskild kalv.

Serviceavtal på kalvammen ger optimal funktion

– Kalvammen fungerar jättebra och hittills har jag inte haft några problem med diarré eller andra sjukdomar. Jag planerar även att teckna ett serviceavtal med min servicetekniker **Johan Månlycke** för att säkerställa att kalvammen fungerar optimalt och att nappar och slangar byts regelbundet, säger Olof.

Innan vi lämnar gården tittar Johan och Olof på möjligheten att montera dit roteranden ryktborstar för att ytterligare öka komforten för kalvarna i stallet.

FAKTA
OM

Åboda, utanför Moheda

Ägare: Olof Andersson
Kalvuppfödning och amkor
50 Ha åker varav 30 Ha vall och 20 Ha spannmål
10 Ha bete
32 Ha skog

Harmoniska kalvar med nya kalvborsten

– **KALVARNA ÄLSKAR KALVBORSTEN**, berättar **Torbjörn Andersson, Björänget St Skedvi i Dalarna**. De riktigt njuter av att bli ryktade.

Jag läste om borsten i Stalltipset som kom i början av året, berättar **Torbjörn**. Vi har sedan länge den större borsten till mjölkorna och den används i stort sett 24 timmar om dygnet. Korna kan knappt vara utan den har vi märkt. Monica och jag kände att vi ville prova om det inte också skulle vara bra för våra kalvar att ha en borste.

Torbjörn har drivit gården tillsammans med sin sambo **Monica Larson** sedan år 2000. Under 2003 byggdes det ett nytt lösdriftstall för 65 kor och 2003 installerades en VMS mjölkningsrobot.

Serviceteknikern berättade mer

– Sedan var vår Servicetekniker **Hans Sporröng** här och berättade mer om den nya borsten, fortsätter Torbjörn. Då beställde vi två borstar och det ångrar vi absolut inte. Egentligen skulle vi behöva några borstar till så att alla kalvarna kan få tillgång till dem.

Kalvarna mår bättre

När vi hade installerat borsten tog det bara några minuter innan kalvarna började låta sig ryktas.

Och jag måste säga att de har blivit annorlunda till sättet efter en tid med borsten. De är mer sociala och lugnare, kanske mer harmoniska. De ska ju bli mina nästa mjölkor och det känns som att borstarna påverkar dem positivt redan nu, säger Torbjörn.

Renare kalvar som trivs

– Pälsen på kalvarna blir jättefin, man ser stor skillnad. De är inte alls dammiga som tidigare utan rena och fina och framför allt verkar de må bra. Det är kul att komma in i

stallet och se kalvarna i boxen, man ser att de trivs, avslutar Torbjörn.

FAKTA
OM

BJÖRÄNGET GÅRD, Skedvi

Ägare: Torbjörn Andersson och Monica Larson

Areal: 115 ha åker och 45 ha skog

Mjölkningsutrustning: DeLaval VMS installerade 2003

Antal mjölkkor: 60-65

Avkastning 11 000 kg

FAKTA
OM

Kalvborsten

- Passar för kalvar från 3 månader upp till max 12 månader
- Borsten håller kalvarna renare och aktivare
- Borsten startar när kalvarna vidrör den
- Växlar rotationsriktning
- Den stanna automatiskt när den inte används
- Justerbar i höjdled, vid montering ska man utgå från det högsta djuret.

Lönsam investering i IodoFence™ spendopp

Steg nummer ett för en bättre juverhälsa är ett bra spendopp

Det tråkigast som finns för en mjölkbonde är att ha kor med juverinflammationer, säger **Göran Eng**. En juverinflammation tar extra arbetstid och om vi kan minska juverinflammationer kan vi också minska antibiotikaanvändningen i mjölkproduktionen.

Vi har alltid spendoppat mjölkorna efter mjölkning men när vi för tre år sedan bytte spendopp och gick över till IodoFence har vi märkt en drastisk skillnad på juverhälsan. Det kan jag säga nu med säkerhet efter tre års användning av Iodofence att det är spendoppet som har hjälpt oss. Tidigare låg vi över 300 000 celler men efter att ha bytt spendopp sjönk celltalet under 200 000 celler och där har vi legat rätt stabilt utan att ha gjort några andra förändringar i besättningen. T ex så grupperar vi inte djuren utefter juverhälsan. Men vi är noggranna med hur vi applicerar spendoppet och vi sprayar alltid spenen underifrån för att spendoppet verkligen ska täcka spenkanalen och spenhuden runtom. Det är viktigt för oss att spendoppet sprayas ordentligt på annars gör det ingen verkan.

Runt sinläggning och kalvning är många kor som mest känsliga för nyinfektion och hos Göran tas sinkorna in till det uppbundna stallet och där har de som rutin att spraya spenarna på sinkorna en gång om dagen för att just skydda juvret mot oönskade bakterier.

Det är bättre att satsa på ett bra spendopp som gör verkan. För oss blir det billigt ändå eftersom IodoFence gör så stor nytta.

FAKTA
OM

FRIDENE STOMMEN, utanför Hjo

Ägare: Göran och Helena Eng

Antal djur: 220 mjölkkor och 250 ungdjur

Avkastning: 10 000 kg

Areal: 200 ha vall/bete och 200 ha spannmål

DANSK FORSKNING VISAR att vid användning av spendopp minskar antalet nyinfektioner med mellan 50–90 %*

*Källa: Jörgen Katholm, veterinär hos Videcentret for Landbrug, Landbrug & Fødevarer

5:2 FÖR LÄGRE CELLTAL

5 åtgärder som stoppar smittan

- Bra mjölkningsrutiner och fungerande mjölkningsanläggning
- Spendoppa
- Sintidsbehandla celltalskor
- Behandla akuta kliniska mastiter i tid
- Gruppera kor kring kalvning och slå ut kroniska smittbärare

2 återgärder som stärker kornas motståndskraft

- Rena kor
- Energifalans och mialförsörjning kring kalvning

Källa: Växa Sverige

IodoFence™ from DeLaval

IodoFence™ är ett effektivt filmbildande spendopp som ger extra lång verkningstid. En mycket hög nivå av fritt jod gör att det dödar bakterier mycket effektivt. IodoFence är vårt allra bästa spendopp.

DELAVAL WEBBUTIK Leveranser direkt hem till dig

- ✓ Gör beställningen när du vill – öppet dygnet runt
- ✓ Fri frakt vid leveranser över 2 000 kr (exkl moms)
- ✓ Snabba och säkra leveranser
- ✓ Faktura med 30 dagar netto

Du loggar in med **Användar-ID** och **lösenord**. När du är inloggad är du inne på ditt eget kundkonto hos DeLaval. Leveransadress är klar. Det är enkelt att beställa när man väl är inloggad

- Du får fråga om inloggningsuppgifter skall sparas när du loggar in
- Väljer du att spara, så kommer du snabbt in i webbutiken nästa gång du går in

Om du saknar inloggning, kontakta **orderservice.sverige@delaval.com** så återkommer de med inloggningsuppgifter.

Har du frågor om produkter i DeLaval webbutik så har du kontaktuppgifter inne i webbutiken under

Frågor & Kundtjänst

DELAVAL DISKMEDEL – har du hittat det som passar dig?

Här presenterar vi två prisvärda alternativ av våra diskmedel.

Ett för dig som vill ha ett riktigt prisvärt alkaliskt diskmedel och ett för dig som bestämt dig för att diska klorfritt. Kontakta gärna din serviceman för att diskutera bästa diskmedlet för just dig.

Basix – Din bas för ett billigt och bra diskmedel

Vid en bra vattenkvalitet och bra diskförutsättningar är Basix alkaliska diskmedel ett mycket prisvärt alternativ. Basix är ett traditionellt klorbaserat diskmedel med bra rengöringseffekt av fett och proteiner som passar allra bäst till diskning i mjukt till medelhårt vatten. Kombinera gärna Basix med syradiskmedlet Cid som effektivt förhindrar och löser kalkbeläggningar. Basix och Cid i kombination med bra vattenförhållanden utgör en prisvärd bas i din diskning.

Hårdhet (°dH)	Benämning
0–2	Mycket mjukt
2–5	Mjukt
5–10	Medelhårt
10–20	Hårt
<20	Mycket hårt

Klorfritt diskmedel – Det miljövänliga valet

Vattenkvaliteten är en av de parametrar som styr både valet och effekten av diskmedel. För att få det bästa diskresultatet med rätt anpassat diskmedel finns det två miljövänliga klorfria alternativ. Flytande Klorfri 25 är ett diskmedel som passar dig bäst som har mjukt till medelhårt vatten och Klorfri 100 är framtaget för dig som diskar i tuffare förhållanden med hårt vatten. Alla DeLaval's klorfria alkaliska diskmedel är godkända för KRAV och Arlagården. Klorfria diskmedel används i växeldisk och syradiskmedel Cidmax är ett mycket bra alternativ växeldiska med. Cidmax passar alla vattenförhållanden och effektivt mot kalk och mineraler.

DeLaval och Tetra Pak arbetar tillsammans genom initiativet Tetra Laval Food for Development som driver långsiktiga utvecklingsprojekt på marknader där livsmedelskedjan inte fungerar optimalt. Främst arbetar Food for Development med utveckling av mjölkproduktion och skolmjölksprogram i utvecklingsländer.

DeLaval är med och förbättrar mjölkproduktion utvecklingsländer

Bönderna som är med i ett Dairy Hub-projekt får utbildning i utfodring, avel och djurhälsa.

Mjök till skollunchen

Behovet av näringsriktig mat för barn i skolor i utvecklingsländer är alltid början till ett skolmjölksprojekt som i de flesta fall är finansierat av den lokala regeringen. Varje gång ett skolmjölksprogram ska startas så försöker man använda lokalt producerad mjölk.

Stefan Bergstrand, mjölkproduktionsexpert och utbildningschef på DeLaval är DeLavals representant i Food for Development.

– Visst går det att importera mjölkpulver till ett skolmjölksprogram men det ger ju ingen effekt på hela samhället. Som i övriga delar av världen visar forskning att barn som får mjölk till sin skollunch är friskare och visar bättre resultat i skolarbetet.

– Målet är att aktivt förbättra utvecklingen av mjölkproduktionen genom att främja den lokala produktionen hela vägen från ko till konsument. Det gör vi genom samarbete mellan mjölkbönder, regeringar, utvecklingsorgan, FN-organisationer och icke-statliga organ. I varje projekt samarbetar vi alltid med ett mejeriföretag som vill förbättra den lokala mjölkproduktionen och tillsammans kan vi uppmuntra efterfrågan på lokalt producerad kvalitetsmjölk.

Mjökproducenter utbildas

Food for Development Office har utvecklat ett så kallat Dairy Hub-koncept som har applicerats i länder som Bangladesh, Kenya, Sri Lanka och Nicaragua. Ett Dairy Hub-projekt omfattar oftast 15-20 byar med ungefär 800 småskaliga lantbruk.

Genom Dairy Hub-projektet blir småskaliga och självhushållade lantbrukare effektiva och lönsamma mjölkproducenter. De flesta gårdar i dessa länder har mellan 2 och 15 kor och bönderna har inte haft tillgång till utbildning. Bönderna som är med i projektet får utbildning i utfodring, avel och djurhälsa. Alla gårdar analyseras och en åtgärdsplan tas fram. Allting handlar om hur gårdarna drivs och de förbättringsförslag som påverkar bondens lönsamhet mest prioriteras alltid först. Förändringarna som krävs är ofta väldigt enkla; att ha korna i skuggan mitt på dagen och att fylla på vatten i stället för foder i en av foderkrubborna är två exempel.

Förändringarna skapar ringar på vattnet

När förändringar i ett Dairy Hub-projekt ska genomföras börjar man med den aktivitet

som fick högsta prioritet i åtgärdsplanen på alla gårdar. Först och främst utbildas lokal personal som kan språket och kan se till att förändringarna genomförs. Det är viktigt att det lokala mejeriföretaget är engagerade eftersom förändringarna hos de lokala bönderna även är gynnsamma för mejeriföretaget. De får mer mjölk, bättre kvalitet på mjölken samt lägre transportkostnader per kilo mjölk. Bönderna får en bättre nettoinkomst, ofta handlar det om en trefaldig ökning vilket betyder mycket för den lokala affärsverksamheten då det leder till ökad försäljning av andra varor och tjänster.

– Det går alltid att hitta ett tiotal intresserade och progressiva bönder i området som är villiga att testa nya rutiner, berättar Stefan. De övriga blir automatiskt intresserade när de ser den positiva förändringen hos demonstrationsgårdarna.

I mer än 50 år har Tetra Pak varit engagerade i skolmjölksprogram över hela världen. Tetra Laval Food for Development Office är ett gemensamt initiativ mellan Tetra Pak och DeLaval och är en del av vår långsiktiga affärsutveckling.

Avsändare:
DeLaval Sales AB
Box 21
147 21 Tumba

B

Adresserad
direktreklam

Program i DeLavals monter på Elmia Djur & Inomgård 2015

Alla dagar finns vi i monter för att berätta vad DeLaval har att erbjuda dig som är mjölkproducent. Kom och låt dig inspireras

Onsdagen 21 oktober

(Naturbruksskolorna gästar Elmia)

13.00-15.00 Hur är det att arbeta på DeLaval?

HR, **Ulrika Brehmer** och **Anna Bildelfjord** svarar på frågor

15.30 Dragning nr 1 i optimeringslotteriet

Alla som anmält sig till DeLaval VMS 2-tonsklubb 2015 har chans att vinna en kostnadsfri systemoptimering. Vi drar den vinnande gården i monter. Vinnare nr 1 presenteras på DeLavals Facebook-sida

Torsdagen 22 oktober

15.30 Dragning nr 2 i optimeringslotteriet

Alla som anmält sig till DeLaval VMS 2-tonsklubb 2015 har chans att vinna en kostnadsfri systemoptimering. Vi drar den vinnande gården i monter. Vinnare nr 2 presenteras på DeLavals Facebook-sida

Fredagen 23 oktober

14.00-14.30 Fördelarna med automatisk hullbedömning med hjälp av 3-D kamera

(På scenen i B-hallen)

Föreläsare:

Susanne Granz, Applikationsspecialist DeLaval
Jörgen Johansson, Ladugårdsförman på Wapnö
(Testgård för DeLaval BCS)

Hullbedömning är ett vedertaget sätt att bedöma hälsa och utfodring i en besättning. Med hullbedömningskameran BCS från DeLaval kan hullbedömningen användas mer konsekvent för driftsledning på mjölkgårdar. Under föredraget får du höra hur DeLaval har tänkt i sin produktutveckling och vad en slutanvändare anser om resultatet.

15.00-16.30 Ställ frågor om hullbedömning med DeLaval BCS

Kom till DeLavals monter och ställ frågor till **Jörgen Johansson**, ladugårdsman på Wapnö, som har praktisk erfarenhet av hullbedömningskameran BCS.
Susanne Granz, applikationsspecialist på DeLaval, som har arbetat med utvecklingsprojektet av DeLaval BCS

15.30 Dragning nr 3 i optimeringslotteriet

Alla som anmält sig till DeLaval VMS 2-tonsklubb 2015 har chans att vinna en kostnadsfri systemoptimering. Vi drar den vinnande gården i monter. Vinnare nr 3 presenteras på DeLavals Facebook-sida

DeLaval